

Lefapha la Moruo, Tlhabollo ya Dikgwebo tse Nnyane,
Bohahlaudi le tsa Tikoloho **(DESTEA)**

MMUSO WA PROVENSE YA FREISTATA

BUKANA YA PHIHLELLO YA LESEDI

KETAPELE KA HLOOHO YA LEFAPHA

DESTEA, ho latela Molao wa Tlhabollo ya Phihlello ya Lesedi, 2000 (Molao wa 2 wa 2000), e hlophisitse bukana ena ho tsamaisa phihlello ya lesedi setjhabeng, e tsamaiswang ke DESTEA. Bukana ena e tla fa setjhaba dintlha tsa tataiso ya ho fihlella lesedi leo e leng la DESTEA. Hona ho tla thusa setjhaba ho ba le seabo sa ho nka diqeto tsa ho sebetsana le DESTEA.

Ho a bonahala hore tshebetso ya DESTEA e tla hola ka ho nnetafatsa ho ba le seabo ha setjhaba mme ka hoo ho tla thusa ka ponaletso ya mosebetsi oohle le ho nka diqeto. DESTEA e laetswe ho nnetefatsa tshebetso e ntle pusong le tsamaisong, mme e dule e ikarabella setjhabeng.

DESTEA e dumela hore le ha Molaotheo le Molao di kgothalletsa boikarabelo le ponaletso, ho ka ba le kgaello ho fihlelleng maikemisetso ana a bohlokwa. Kgaello ena e ka kenyelletsa, hara tse ding, tsena tse latelang:

Tshireletso ya sephiri

Ditaba tse amanang le sephiri ho tsa kgwebo

Ditaba tsa sephiri tse amanang le puso entle le e nang le bokgoni

Ke itlama hore DESTEA e tla leka ka hohle ho nnetefatsa hore ha ho se thibelang phihlello ya lesedi mme e tla phethahatsa melemo ya kgaolo 2 e hlahang Molaotheong.

.....
MBULELO NOKWEQU(Dr)

MOHLANKA WA LESEDI

HLOOHO YA LEFAPHA: DESTEA

Letsatsi:

TSE KA HARE

Ho ya ka Karolo 14 ya Molao wa Kgothaletso ya Phihlello ya Lesedi wa 2000 (“Molao”) DESTEA e etsa hore bukana ena e fumahene setjhabeng. Bukana ena e thusa setjhaba ho utlwisisa lesedi le latelang mabapi le DESTEA.

- (a) Mesebetsi ya yona**
- (b) Popeho ya yona ka kakaretso**
- (c) Direkoto tse bolokilweng**
- (d) Phihlello ya Direkoto**
- (e) Metjha ya phihlello ya direkoto.**

1. SEPHEO

Sepheo sa tokomane ena ke ho sebetsa e le bukana ya Lefapha la Moruo, Tlhabollo ya Dikgwebo tse Nnyane, Bohahlaudi le tsa Tikoloho jwalo ka ha ho hlokeha ho ya ka Molao, le ho fana ka lesedi la direkoto tse bolokilweng le metjha e lokelang ho latelwa ya ho etsa kopo ya phihlello ya direkoto tsena.

2. SELELEKELA

Lefapha la Moruo, Tlhabollo ya Dikgwebo tse Nnyane, Bohahlaudi le tsa Tikoloho le ikemiseditse ho hlabolla maphelo ka Tlhabollo ya moruo e tshehetswang ke tikoloho, le ho nnetefatsa mokgwatshebetso wa puso o lebisang tshebetsong e ntle ya tlhahiso ya mesebetsi le phokotso ya bofuma ka hara Freistata.

Bukana ena e bua ka direkoto tsohle tse matsohong a DESTEA le dikarolwana tsa yona tsa tshebetso.

KAROLO 1: MOTHO EO O KA IKGOKAHANYANG LE YENA LE ATERESE YA HAE

Ho ya ka Karolo 17, Mohlanka wa Lesedi o kgethile Mothusa Mohlanka wa Lesedi eo dintlha tsa hae di hlahellang ka tlase mona, ho nnetefatsa hore Molao o a latelwa:

Motho eo o ka ikgokahanyang le yena : Adv. KJ Ramatlakane

Aterese : 113 St Andrews Street
: Moahong wa St Andrews
: Mokatong wa 5, Phaposing ya 4
: Bloemfontein
: 9300

Aterese ya poso : 113 St Andrews Street
: Bloemfontein
: 9300

Mohala : (051) 400 9427
Emeili : ramatlakanet@destea.gov.za

KAROLO II: TATAISO YA HO SEBEDISA MOLAO ONA (jwalo ka ha ho hlokeha, ho ya ka karolo 14 (1) (c), ha e balellwa le karolo ya 10)

Molaodi wa Lesedi o lokela ho ntjhafatsa bukana ya tataiso e hlophisitsweng ke Khomishene ya Ditokelo tsa Botho. Dipotso tse mabapi le bukana ena di ka lebiswa ho:

Molaodi wa Lesedi (Afrika Borwa):

Moahong wa JD, Seterateng sa 27 sa Stienmens, Braamfontein, Johannesburg, 2001

PO Box 31533, Braamfontein, Johannesburg, 2017

Imeili bakeng sa dipotso tse akaretsang infoereg@justice.gov.za

Ka kopo, sheba Karolo 14 bakeng sa Dihlopha kaofela jwalo ka ha ho laetswe

TLHALOSO YA POPEHO YA LEFAPHA

Lefapha le thehilwe ka:

Letona: Tsamaiso
Hlooho ya Lefapha: Tsamaiso
Tlhabollo ya Dikgwebo tse Nnyane
Melawana ya Kgwebo
Tlhabollo ya Moruo
Poloko
Ditaba tsa Tikoloho

Karolo III: DIHLOPHA TSA DIREKOTO TSE FUMANEHANG (jwalo ka ha karolo ya 14 (1) (e) e hlalosa

Dihlopha tse latelang tsa direkoto di fumaneha ntle le hore motho a etse kopo ya ho di fumantshwa ho ya ka MOLAO ona:

1. Tsa Basebetsi
 - a) Morero wa Tekatekano ya Khiri
 - b) Leano la Tlhabollo ya Bokgoni le romelwang Mesuweng le Barupeding ba Sektara e itseng (SETA)

c) Melawana le Dipehelo tsa Motheo ho tsa Khiri, tse amang basebetsi bohle

2. Melemo e unwang khirong

a) Letlole la Penshene ya Basebetsi ba Mmuso

b) Sekema sa Dithuso tsa Bongaka sa Basebetsi ba Mmuso

3. Bahlakisi

Bahlakisi ba Mafapha ke: Mohlakisi Kakaretso, Mmileng wa Zastron, Bloemfontein.

KAROLO IV: DIREKOTO TSE FUMANEHANG HO YA KA MOLAO (jwalo ka ha di hlokeha ho Karolo)

Moo ho loketseng, direkoto di fumaneha, ho ya ka Melawana e latelang ya jwale ya Afrika Borwa (moo e leng hore Molao o loketseng o tlama ho ntshwa ha direkoto):

a) Molao wa Bophelo bo Botle le Polokeho ho tsa Mosebetsi, wa 29 wa 1996;

b) Molao wa Dikamano Mosebetsing, wa 66 wa 1995

c) Molao wa Tekatekano Mosebetsing, wa 55 wa 1998;

d) Molao wa Dipehelo tsa Motheo tsa Mosebetsi, wa 75 wa 1997;

e) Molao wa Puselletso ya ho Tswa Kotsi le Mafu Mosebetsing, wa 130 wa 1993;

f) Molao wa Dikhampani, wa 61 wa 1973;

g) Molao wa Inshoreense ya Tlhokeho ya Mosebetsi, wa 63 wa 2001;

h) Molao wa Lekgetho la Boleng, wa 89 wa 1991;

i) Molao wa Lekgetho la Khiri, wa 58 wa 1962;

j) Molao wa Tlhabollo ya Bokgoni, wa 9 wa 1999;

KAROLO V: DINTLHA TSE BATSI TSA HO THUSA KOPONG YA PHIHLELLO YA DIREKOTO (jwalo ka ha ho hlokeha Karolong 29).

Kopo enngwe le enngwe ya rekoto e lokela ho romelwa ka foromo e boletsweng (khophi ya teng e hoketswe), e lokelang ho romelwa ho motho eo o lokelang ho ikopanya le yena eo mabitso le dintlha tsa aterese ya hae di hlahellang Karolong eo.

DESTEA e na le dihlopha tse latelang tsa direkoto, ka ditaba tsena.

KANTORO YA HLOOHO YA LEFAPHA

a) Ngollano ka Kakaretso

b) Ditlaleho le Dikgokahano tsa ka hare

c) Ditokomane tsa maano

d) Ditokomane tsa merero

e) Ditlaleho tsa ditjhelete

f) Direkoto tsa molao

MOHLANKA WA SEHLOOHO WA DITJHELETE

Bolaodi ba ditjhelete bo hlokomela tjhelete ya diakhaonto tsa tsamaiso tsa DESTEA le dikarolwana tsa yona tsa tshebetso. Direkoto tsa Bolaodi bo ikarabellang di bopilwe ka dihlopha tsena tse latelang:

- a) Direkoto tsa ditjhelete
- b) Ngollano ka kakaretso
- c) Direkoto tsa Botsamaisi
- d) Direkoto tsa PAYE
- e) Direkoto tsa ho kopanya
- f) Ditlaleho le dipuisano tsa ka hare
- g) Direkoto tsa setekgeniki
- h) Direkoto tsa tsamaiso ya lefapha
- i) Direkoto tsa taolo ya tsietsi
- j) Direkoto tsa tsamaiso ka kakaretso
- k) Ditlaleho tsa bohlakisi le dipampiri tsa mosebetsi wa tshehetso
- l) Ditokomane tsa tlaleho ya Tshebediso ya Tjhelete ya Selemo le Selemo
- m) Direkoto tsa banka
- n) Rejistara ya phihlollo ya thuso
- o) Ditumellano tsa khiri
- p) Diinvoese

BOHLAKISI BA KA HARE

Mosebetsi wa bohlakisi ba ka hare o etswa ke ba Bolaodi ba Bohlakisi ba ka Hare ba Lefapha. Sepheo sa ba Bolaodi bona ke ho fana ka kgodiso e

ikemetseng ya hore ditsietsi di laolwa ka botlalo. Direkoto tsa Tlhakiso ya ka hare ya Selemo le Selemo ya khampani di kenyeleditse dihlopha tse latelang:

- a) Ngollano ka kakaretso
- b) Direkoto tsa basebetsi
- c) Maano le metjha ka kakaretso ho tsa Basebetsi
- d) Direkoto tsa thupello
- e) Direkoto tsa penshene
- f) Direkoto tsa melemo ho basebetsi
- g) Direkoto tsa dikamano tsa mosebetsi
- h) Direkoto tsa molao
- i) Direkoto tsa tekatekano mosebetsing
- j) Dikontraka
- k) Direkoto tsa meputso

BOLAODI BA DITSHEBELETSO TSA SEMOLAO

Ditshebeletso tsa Semoalo di thusa ditabeng tsohle tsa molao tsa Lefapha tse amang DESTEA le diyuniti tsa yona tsa tshebetso. Direkoto tsa Ditshebeletso tsa Semolao di kenyeletsa dihlopha tse latelang:

- a) Difaele tsa mosebetsi/tshebetso
- b) Ditumellano/Direkoto tsa molao
- c) Direkoto tsa dinyewe
- d) Direkoto tsa semolao
- e) Dikeletso tsa Molao
- f) Ditlhahiso tsa Molao
- g) Ditlaleho le dikgokahano tsa kahare

BOLAODI BA TSA TIKOLOHO LE POLOKO

Bolaodi ba tsa Tikoloho le Poloko bo Tshwara diwekeshopo tsa ho kenngwa tshebetsong ha melawana ya EIA, mokgwatshebetso le phethiso ya yona. Ba fana le ka tumello dikopong tsa Tlhahlobo ya Kgahlamelo ya Tikoloho, ho ya ka NEMA. Direkoto tse latelang di bolokwa ke bolaodi bona:

- a) Direkoto tsa ho ba le seabo ha setjhaba
- b) Dikopo tsa EIA
- c) Ditumello tsa botsomi
- d) Direkoto tsa Diqeto
- e) Ditlaleho le dikgokahano tsa ka hare

BOLAODI BA TSA TLHABOLLO YA MORUO

Bolaodi ba tsa Tlhabollo ya Moruo bo fana ka Tlhabollo ya setjhaba le moruo wa Freistata, ka ho nnetefatsa hore bofuma bo a fokotseha ka hara Provensi. Direkoto tsa bolaodi tsa Tlhabollo ya Moruo di bopilwe ka:

- a) Ngollano ka Kakaretso
- b) Direkoto tsa ditjhelete le ditekanyetso
- c) Ditlaleho le dikgokahano tsa kahare
- d) Direkoto tsa dipatlisiso, dingolwa le ditshwantsho
- e) Direkoto tsa bareki
- f) Ditaba tsa Basebedisi
- g) Lekgotla la Dinyewe la basebedisi

KAROLO VI: METJHA YA KOPO YA PHIHLELLO YA DIREKOTO LE DITEFELLO TSE BALLETSWENG

Kopo ya phihlello ya direkoto e lokela ho etswa ka mokgwa o boletsweng ho C (khophi ya yona e hoketswe mona), e lokelang ho romelwa ho Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi atereseng, fekseng kapa nomorong ya mohala kapa ya mohala wa khomputha (imeili) atereseng eo ho fanweng ka yona ka hodimo.

Ka kopo, hlokomela hore tefo ya pele, e behilweng, e sa busetsweng, e leshwa ha o kenya kopo. Tefello ena ha e sebetse dikopong tsa motho ka bo mong, tseo tsa tsona e leng, motho ya ipatlelang rekoto boyena.

Ha kopo ya phihlello ya rekoto e tswelletse, ya etsang kopo o tla lefella ho batla rekoto eo, ho e hlalisa botjha le/kapa ho hlophisa direkoto mme e tla sebetsa ho ya ka tefo e behilweng ka Molao. Tefello ya phihlello e lokela ho etswa pele ya etsang kopo a ka dumellwa ho fumana rekoto e kopilweng.

Kopo ya lesedi e tla hlalohjwa mme ya etsang kopo o tla tsebiswa pele matsatsi a 30 a feta ka mora ho fumanwa ha kopo, ka mokgwa o latelang o behilweng:

- (a) Tsebiso ya keketso ya nako (ha e hlokahala) ya Molao, nako ya matsatsi a 30 e boletsweng ka hodimo e ka eketswa ka nako e sa feteng matsatsi a 30 (mashome a mararo) ka tlasa mabaka a itseng (ho tla fanwa ka dintlha mmoho le tsebiso ya nako e ekeditsweng)
- (b) Tefello ya kopo ya phihlello le/kapa peheletso

Ya etsang kopo o tla tsebiswa ka tefello ya phihlello ya rekoto (ha e le teng) e lefshwang hore a fuwe rekoto eo. Ho feta moo, tefo ya peheletso e ka koptjwa mme e tla kgutliswa e felletse ha kopo e qetella e hannwe.

- (c) Qeto ka kopo

Ya etsang kopo o tla tsebiswa hore kopo ya hae ya phihlello ya rekoto e dumetswe kapa e hannwe. Ha e dumetswe o tla fuwa lesedi le boletsweng ka hodimo le mabapi le tefello ya phihlello ya rekoto, peheletso efe kapa efe e lefshwang le ditaba tse ding tse amanang le seo. Ha kopo e hannwe ya etsang kopo o tla fuwa mabaka a felletseng a etsang hore kopo eo e hanwe mme o tla tsebiswa hore a ka etsa kopo lekgotleng la dinyewe mabapi le ho hanwa ha kopo ya hae hammoho le metjha (ho kenyeletsa le nako) ya ho etsa kopo e jwalo.

(d) Mabaka a ho hanwa ha kopo

- i. Lefapha le ka hana, ka mabaka a utlwahalang, ho dumela ho fana ka rekoto e welang ka tlasa sehlopha se itseng. Mabaka ao Lefapha le ka hanelang motho wa boraro ka oona (eo e leng motho wa nnete), ho kenyeletsa le motho ya hlokaletseng, e ka ba a hore ke ho ipepesa ho sa amohelehang.
- ii. Ho sireletsa lesedi la tsa kgwebo le matsohong a Lefapha (mohlala, lesedi la ditjhelete, kgwebo, saense le tekgeniki le ka senyang ditabatabelo tsa kgwebo kapa ditjhelete tsa Lefapha kapa tsa motho wa boraro).
- iii. Ha eba ho pepeswa ha rekoto ho tla beha bophelo kapa polokeho ya motho kotsing;
- iv. Ha eba ho pepeswa ha rekoto ho tla beha tshireletso ya thepa kapa mokgwa wa dipalangwang kotsing;
- v. Ha eba ho pepeswa ha rekoto ho tla beha tshireletso ya motho tsieting kapa ho e sitisa, ho ya ka tshebetso ya tshireletso ya dipaki;
- vi. Ha eba ho pepeswa ha rekoto ho tla beha tshireletso ya motho tsieting kapa ho e sitisa, ho ya ka tshebetso ya tshireletso ya dipaki;
- vii. Ha eba ho pepeswa ha rekoto ho tla beha tshireletso ya setjhaba tsietsing kapa ho e sitisa;
- viii. Rekoto e sireleditswe tshebedisong ya ditaba tsa molao ntle le ha tshireletso ya molao e tloheletswe;
- ix. Ho pepeswa ha rekoto ho ka sitisa lefapha dipuisanong tsa dikontraka le tse ding;
- x. Rekoto e fupere lesedi ka dipatlisiso tse ntseng di etswa kapa tse tla etswa lebitsong la motho wa boraro kapa Lefapha.

(e) Direkoto tse sa fumaneheng kapa tse siyo.

Ha Lefapha le batlile rekoto mme ho dumelwa hore rekoto eo ha eyo kapa ha e fumanehe, ho tla ngolwa rejistareng ka mokgwa wa afidavite kapa tiisetso. Sena se tla kenyelletsa mehato e nkilweng ya ho leka ho fumana rekoto eo.

(f) Lesedi la motho wa boraro

- i. Ha ho koptjwa phihlello ya rekoto e nang le lesedi ka motho wa boraro, Lefapha le tlameha ho leka ho ikopanya le motho enwa wa boraro ho mo tsebisa ka kopo e entsweng. Sena se fa motho wa
- ii. boraro monyetla wa ho araba ho dumella ha phihlello kapa ho fana ka mabaka a ho hana ka rekoto.
- iii. Ha motho wa boraro a ka fana ka mabaka a ho dumella kapa ho hanyetsa phihlello ya rekoto, mohlanka wa rona ya filweng mosebetsi oo o tla sheba mabaka ao, ha a etsa qeto ya hore phihlello e dumellwe kapa e hanwe.

F. DITHAROLLO TSE TENG HA DIPEHELO TSA MOLAO ONA DI SA

LATELWE

Ya etsang kopo kapa motho wa boraro a ka etsa boipiletso ba ka hare kgahlano le qeto ya Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi ho Letona (MEC) kapa ho motho ya kgethilweng ke Letona pele matsatsi a 60 a feta. Boipiletso bo lokela ho romelwa Kantorong ya Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi, eo ho ya ka Molao a lokelang ho e fetisetsa ho ba Boipiletso. Ya etsang kopo a ka tletleba ho Molaodi wa Lesedi ka mora hore a hlolehe fumane thuso ya ka hare. Tletlebo e tlamehile ho kenngwa pela matsatsi a 180 a feta ka morao ha qeto e nkilweng. Ho feta moo, motho ya etsang kopo a ka etsa kopo ya thuso e loketseng ho lekgotla la dinyewe ka mora hore a hlolehe ho fumana thuso ya tsamaiso ya ka hare. Ho na le pehelo ya ditefello bakeng sa tshebetso ena.

H. HO SEBETSANA LE LESEDI LA LEKUNUTU

1. Morero wa tshebediso ya lesedi la lekunutu

- (a) Ho laola ditshebeletso tsa basebetsi;
- (b) Ho laola phumantsho/ditheko le ditjhelete tsa Lefapha;
- (c) Ho laola tshebetso ya dibasari bakeng sa baithuti ba ka hare le kantle ho naha;
- (d) Ho laola phihlello kapa ho kena diofising tsa Lefapha;
- (e) Ho bokella lesedi la mokgwa wa dikgokahanyo e le ho ikopanya le ho buisana le bankakarolo;
- (f) Ho nnetefatsa boitsebiso e le ho kgothaletsa tsamaiso e ntle le phumano le thibelo ya bobodu, tlolo ya molao, manyofonyofo kapa tshebetso e sa lokang;
- (g) Bakeng sa mabaka a bohlokisi le a poloko direkotong;
- (h) Ho tlaleha ho dikomiti tsa boleko le mafapha a mmuso boemong ba naha;
- (i) Ho boloka lesedi la dipalopalo bakeng sa dipatlisiso;
- (j) Mabapi le dinyewe tsa molao le dikeletso tsa molao

Lefapha le tla sebedisa lesedi lena la lekunutu feela ka mabaka ao le nketsweng ona le ao ho dumellanweng ka ona le monga lona. Ho feta moo, ha ho hlokeha, lesedi la hao le tla bolokwa bakeng sa mabaka a amanang le molao, bohlokisi kapa dipatlisiso.

2. Ho phatlalatswa ha lesedi

Lefapha le ka phatlalatsa lesedi la lekunutu ho bafani ba ditshebeletso ba tlisang dihlahiswa kapa ditshebeletso tse itseng, mohlala, ho elwa hloko phomolo ya bofokodi ya nakwana kapa ditshebeletso tsa lesedi la theknoloji. Lefapha le dumella ho kengwa ha dipehelo ka tumellano le bafani ba ditshebeletso ho laola lekunutu la lesedi.

Ho feta moo, Lefapha le ka fana ka lesedi lena la lekunutu ho dikomiti tsa bolekodi, mafapha a mmuso a naha, bohlahkisi ba kantle, ba ikarabellang ka ditjhelete tsa dipenshene, ditho tsa komiti ya bohlahkisi le makala a phethahatso ya molao.

Lefapha le kanna la phatlalatsa lesedi la lekunutu:

- (a) Moo ho hlokehang kapa ho nale tokelo ya ho phatlalatsa lesedi lena ho latela molao kapa ka taelo ya lekgotla la dinyewe;
- (b) Ho latela Molao wa Kgothaleto ya Phihlello ya Lesedi, wa 2000 (Molao wa 2 wa 2000). Ba etsang dikopo ba lokela ho latela melawana ya dikopo ho latela Tataiso ya PAIA e teng websaeteng kapa ba ikopanye le Mohlanka wa Lesedi kapa Motlatsa-mohlanka wa Lesedi. Kopo ya phihlello ya mofuta o jwalo e tla lokela ho lefella tjhelete e loketseng;
- (c) Moo ho hlokehang ho sireletsa ditokelo tsa Lefapha.

3. Phallo ya lesedi kante ho meedi

Ka maikemisetso a ho tshehetsa mananeo a Lefapha a matjhaba a dibasari, lesedi la lekunutu la baithuti le ka arolelanwa le lefapha la ditaba tsa matjhaba, Matlo a boemedi, Diyuvesithi, Bafani ba Ditshebeletso ba fanang ka ditshebeletso tsena ho baithuti. Ho feta mona, lesedi la lekunutu la basebetsi le basebetsi ba dipolotiki ba tshwereng ofisi le ka arolelanwa le Lefapha la Ditaba tsa Matjhaba, Matlo a boemedi, Bafani ba Ditshebeletso ha batho ba mofuta o jwalo ba tswela kante ho naha ka ditaba tsa mosebetsi. Tumello ho tswa ho batho bao e lokela ho fumanwa.

4. Tshireletso ya lesedi

Lefapha le lokela ho fana ka tshireletso e lekaneng bakeng sa ho thibela lesedi lena ho fihlellwa le ho sebediswa ke mang kapa mang ntle le tumello. Ka hoo, Lefapha le itlamme ho lekolabotjha mekgwataolo ya tshireletso le mekgwa e amanang ho nnetefatsa hore lesedi lena la lekunutu le dula le sireletsehile. Se latelang se bohlokwa/ntlheng ena:

- (a) Tshireletso ya sebaka
- (b) Tshireletso ya khomputa le marangrang
- (c) Tsamaiso ya direktoto
- (d) Dipatlisiso tsa diketsahalo tsa tshireletso
- (e) Ho kenyelletswa ha dipehelo ka hara dikontraka ho laola lekunutu la lesedi

5. Tokiso ya lesedi

Batho ba ka kopa ho ntjhafatsa, ho lokisa kapa ho hlakola lesedi lefe kapa lefe la lekunutu. Lefapha le tla hloka bonyane khopi ya Tokomane/Karete ya boitsebiso e nnetefaditsweng ho nnetefatsa boitsebiso ba motho ya kopang, pele ho ka etswa diphethoho tsa mofuta ofe kapa ofe dintlheng tsa lesedi la hae la lekunutu, ha ho hlokeha kapa molao o dumela. Lefapha le sebetsa ka thata ho nnetefatsa hore lesedi la lekunutu le nepahetse le ho bolokeha ka nako tsohle.

G. NTJHAFATSO YA LESEDI LA BUKANA ENA

Ha ho hlokeha, Lefapha le tla ntjhafatsa lesedi la bukana ena.

1. PHUMANEHO YA BUKANA

Bukana ya Lefapha e fumanaha ka mokgwa o latelang:

- Khopi ka puo tse tharo tsa semmuso (Sesotho, English le IsiXhosa) e tla fuwanwa Ofising ya Motlatsa-mohlanka wa Lesedi.
- Bukana ena e fumanaha websaeteng ya Lefapha ho freestateonline.fs.gov.za.